

UNITAT 4. QUINA CARA QUE FAS!

Aprofitem en aquesta unitat el llenguatge no verbal (gestos de la cara) per a introduir el text descriptiu per excel·lència: el retrat. Els canvis, els gestos i les ganyotes o carasses en l'expressió de la cara no sols afecten qui els fa sinó també qui els observa, qui els interpreta. Farem, doncs, descripcions objectives o realistes i subjectives o idealitzades, a partir de textos reals com els avisos de desaparició, els retrats robots i els retrats literaris.

En l'apartat LES PERSONES I LES LLENGÜES, ens ocupem de la variació social i dels argots. En CONEGUEM LA LLENGUA us proposem activitats sobre el lèxic de les parts del cos i la roba, sobre fraseologia vinculada amb el cos i el conceptes d'antonímia; tot seguit, continuem aprofundim en conceptes gramaticals fonamentals: les oracions predicatives, els complements verbals (el complement directe), els pronoms febles de complement directe; i, en ortografia i fonètica, practiquem la e i la o obertes i tancades i seguim amb els signes de puntuació (el parèntesi i el guió).

Al TALLER DIGITAL proposem les tasques de l'autoretrat digital, una cacera del tresor sobre el món de la moda i un test final avaluatiu.

I. CONTACTE (pàgs. 88-89)

Plantegem ací una sèrie de tècniques endevinatòries, si més no, curioses, usades al llarg del temps que ens permeten endinsar-nos en els textos predictiu, objecte de l'apartat de COMUNICACIÓ.

L'espill de l'ànima

1. (pàg. 88)

Pretenem de relacionar els gestos amb les emocions i fer veure com canvia la nostra mirada sobre les altres persones segons el punt de vista i els prejudicis de qui els observa o els descriu. Amb la qual cosa hi haurà diferents tries de quin retrat representa la ira o la por, per exemple.

- La nostra tria, sense ser definitiva, és de dalt a baix: *felicitat, desgrat o fàstic, sorpresa, ira, tristor i por*
- Han de mostrar i interpretar, amb mímica, les sis expressions universals.

La invasió de les emoticones

2. (pàg. 89)

Pretenem que l'alumnat faci servir el vocabulari de les emocions i del trets físics més representatius d'aquestes. Anirà bé de dedicar uns minuts a representar amb mímica els diferents estats d'ànim dels personatges que apareixen dibuixats. Caldrà discutir en gran grup les diverses opcions. La nostra tria és, de dalt a baix i d'esquerra a dreta: *trist, enamorat, rebentat, feliç avergonyit, avorrit, empenyat i preocupat*.

3. (pàg. 89)

Es tracta que els alumnes observen la dificultat de representar gràficament i amb la paraula les diferents emocions humanes. Convindrà verbalitzar algunes de les solucions il·lustratives dels nostres alumnes.

4. (pàg. 89)

Quina cara feu? Joc d'expressió corporal molt engrescador que pretén d'aprofundir en el lèxic de les emocions i dels diferents estats d'ànim.

II. COMUNICACIÓ (pàgs. 90-94)

NOUS RETRATS ROBOTS

Treballem el text descriptiu, concretament el retrat de persones. Creem situacions comunicatives versemblants que introduïsquen l'alumnat en la pràctica d'aquesta mena de textos. Això implica incidir sobre l'estructura del text i sobre un bagatge lèxic ampli (el cos, la roba, els adjectius qualificatius, etc.).

1. (pàg. 90)

Activitat d'expectativa. Intentem engrescar l'alumnat amb un diàleg sobre el tema de la lectura.

2. (pàg. 90)

Activitat d'expectativa i d'introducció a la lectura. Resposta oberta.

3. (pàg. 90)

Compleció de la lectura. Hauran de parar atenció mentre llegeixen o/i escolten la lectura per tal de completar cada paràgraf amb la frase que hi manca.

1. c); 2. d); 3. a); 4. b); 5. f); 6. e)

4. (pàg. 90)

Comprensió escrita i ampliació de vocabulari.

a) *empremtes* b) *forenses* c) *esbrinar* d) *esbós* e) *testimonis* f) *adicional* g) *greix*

5. (pàg. 92)

Activitat de comprensió escrita.

a) F b) F c) V d) NE e) F

6. (pàg. 92)

a) Activitat de comprensió escrita i expressió oral.

- a) Resposta oberta.
- b) Resposta oberta
- c) El retrat robot es construeix amb un programa informàtic i no sobre els records dels testimonis.
- d) No del tot. Hi conviuran.
- e) Ha d'haver-hi prèviament una base genètica.
- f) Hi ha vulneració de les llibertats civils, com el dret a la intimitat.
- g) Resposta oberta

7. (pàg. 92)

Aquesta activitat presenta un text descriptiu. Es tracta del retrat robot d'una adolescent, Iris Morell Roig; engrescarem l'alumnat perquè demostren la seua perspectiva detectivesca orientant-los a fixar-se bé en els detalls de la descripció.

8. (pàg. 93)

Després d'identificar el retrat de la xica desapareguda (la quarta d'esquerra a dreta), poden descriure els altres dos retrats robots. Ho faran basant-se en l'esquema del text descriptiu:

- a) Dades personals bàsiques.
- b) Trets físics generals i particulars.
- c) Descripció de la roba del personatge.
- d) Descripció dels costums i les aficions del personatge.

9. (pàg. 93)

- a) Iris Morell Roig.
- b) És morena i du els cabells llargs i llisos de color vermell vinagre.
- c) Duia una brusa negra cenyida, falda de volants color vermell i una caçadora negra de cuir amb claus platejats.
- d) A la caçadora duia un pin d'un conjunt musical de moda. Calçava botes negres altes amb cordons i calces negres de reixeta. Portava moltes polseres de cuir i entrades de festiva al canell esquerre i un guant gòtic a la mà dreta. Al nas du un pírcing.
- e) Podem deduir que els esports, la moda i la música.
- f) Mare de Déu de la Murta, núm. 37, 3r, dreta (codi postal 46007) d'Alzira.
- g) Va sovint al parc Municipal, a les botigues de roba i Centre Juvenil.

10. (pàg. 93)

Repassem l'esquema del retrat; podem demanar a l'alumnat que ens llija, de viva veu, alguna de les parts subratllades.

11. (pàg. 93)

Activitat de producció escrita a partir del model textual donat. En haver corregit les produccions escrites, l'activitat resultarà força engrescadora si demanem que enregistren l'avís de desaparició en cinta de cassete (o en un mòbil o un mp3 o mp4, etc.), com si fos un avís emés per la ràdio: «Interrompem la nostra programació per difondre l'avís de desaparició de...».

12. (pàg. 93)

Resposta oberta. Introdueix el treball amb adjectius –element primordial en la descripció de les persones– que es planteja en l'activitat següent.

13. (pàg. 94)

- Identificació del personatge de l'anunci que fa de model textual. És la descripció de la jove rossa del centre de la imatge.
- Donem ací una gran quantitat d'adjectius referits a cadascuna de les parts de la cara. Els hem de fer servir en la descripció detallada d'una de les cares de la imatge. També poden subratllar aquelles que es poden aplicar a si mateixos.

En aquesta activitat els podem proposar, a més, que facen el plural dels qualificatius que els són donats; repassaran així la formació del gènere i del nombre. Els demanarem que facen dos llistats: un d'adjectius invariables, com ara *amable*; i un altre d'adjectius variables, com ara *dolç/-a*.

Com a ampliació de vocabulari podem barrejar a la pissarra adjectius dels dos llistats següents i que els classifiquen com ací:

- Qualificatius referits a l'aspecte físic: *alt, prim, allargada, aguilenc, clara, blava, verd, negra, amples, taronja, blaus, dolça, llargs, despenats, vella*.
- Qualificatius referits a la personalitat i a l'estat anímic: *especial, tendre, amable, simpàtic, modern, segura, equilibrada, poc estudiós, intel·ligent, fi del, sincer, trempat, sabut, bafaner, empenyador, gelós, atrottat, puntual, treballador, dotat, distret, preocupat, seriós, segur, formal*.

RECERCA I EXPRESSIÓ

14. (pàg. 94)

Activitats finals de síntesi. Globalitzen el treball del bloc de COMUNICACIÓ. Seguiu les indicacions del llibre de l'aprenent.

III. LITERATURA (pàgs. 95-99)

ELS TEXTOS DESCRIPTIUS: EL RETRAT LITERARI

1. (pàg. 95)

Identificació de recursos descriptius de persones.

Exemple de sèrie d'adjectius: *gracioses, rialleres, innocents*

Exemple de metàfora: *tota ella un glop de llet*

Exemple de comparació: *ulls petits com si no se li poguessin acabar d'obrir*

Exemple d'enumeració: *duia faldilla de pell d'àngel,... i una brusa blanca amb coll alt i corbata*

Exemples de situacionals: *d'un costat, darrere*

L'AUTORRETRAT

2. (pàgs. 96-97)

A banda de fer una lectura i/o audició en gran grup, podem proposar la lectura individual del text durant un temps limitat de 10 minuts; caldrà anotar el nom de les parts del cos i tots els adjectius que apareixen. Tot seguit, els demanarem de rellegir el text i subratllar aquelles línies que els hagen cridat l'atenció per la ironia o l'humor. En acabar, que ho expliquen a la resta de companys.

- Jugant a la cucanya es va trencar el nas.
- Al pòmul esquerre.

3. (pàgs. 96-97)

Activitat de comprensió lectora i enriquiment lèxic. Cal relacionar el vocabulari assenyalat amb la definició o sinònim que corresponga. Les paraules del glossari van en ordre d'aparició. Les tres paraules que «amagades» són: *cartílag*, *capdavall* i *guardiola*.

braquicefàlia: qualitat dels individus que tenen el cap arredonit i curt.

tòpic: argument general que s'aplica a tots els casos anàlegs, lloc comú.

cartílag: teixit de sosteniment elàstic que constitueix part de l'esquelet.

cucanya: pal llarg, llis i ensabonat en posició vertical o horitzontal, pel qual cal enfilar-se o caminar per tal d'agafar com a premi un objecte lligat en un dels seus extrems.

arrabassar: agafar violentament (alguna cosa) a algú.

capdavall: a l'extrem més baix, a la part inferior, al fons.

engrapar: agafar fortament quelcom amb la grapa, amb la mà.

juguesca: pacte que fan dues persones o més que disputen sobre alguna cosa.

paorosa: que fa por.

tumefacta: afectada d'inflamació.

capolament: acció de tallar en trossos menuts.

de llavors ençà: des d'aleshores.

escletxa: obertura estreta entre dues coses que no ajusten bé.

guardiola: Recipient tancat que té una ranura per la qual s'introdueix diners per guardar-los-hi sense possibilitat de traure'ls-en fàcilment si no és trencant-lo, obrint-lo amb una clau, etc.

hipocresia: simulació de qualitats i sentiments que no es tenen.

traeixen del verb *trair*: revelar un secret, etc., descobrir involuntàriament quelcom que es voldria dissimular.

susceptible: que té una disposició a ser fàcilment afectat per les influències exteriors.

esclat: llum viva, brillantor, que colpeix la vista, enlluerna.

molsut: cobert de matèria carnosa, carnut.

maxil·lar: relatiu a l'os de la mandíbula.

meridional: del sud.

botida: redona, plena.

4. (pàg. 98)

Activitat de comprensió escrita i expressió oral. Les respostes aproximades són:

- 1 metre 74 centímetres.
- Un perruquer del carrer Cavallers.
- En la festa major d'un poble de la costa. Participant en una cucanya va intentar agafar els pollastres que eren el premi i, en voler engrapar la bandera, es va colpejar el nas amb el pal de la cucanya.
- Resposta oberta.
- D'un rus del Mediterrani.
- No en va portar mai.
- Tallats en superfície plana en forma de raspall.
- Va alternar entre tirats cap arrere i amb una ratlla a l'esquerra.
- Resposta oberta.
- Tenen la mà inflada amb els dits gruixuts i carnosos.
- Un 38-39.
- Conté elements irònics com: «estic predestinat, segons una profecia formulada per un perruquer...» o «M'hauria desagradat, certament, tenir els dits espessos i deformes i una mà botida –la mà que se sol atribuir als carnisers–»

5. (pàg. 98)

Activitat de comprensió escrita. Reprén i reforça l'esquema descriptiu del retrat.

- a) normal, dret i vertical.
- b) curt i gros.
- c) celles poblades i pestanyes desproveïdes de llargada.
- d) ulls petits i tancats, vius i mòbils, d'un negre gris.
- e) boca grossa i llavis molsuts amb una dentadura excel·lent.
- f) cara plana amb els pòmuls amples i sortits i una piga al pòmul esquerre.
- g) curts tirats cap a arrere o amb una ratlla a l'esquerra.
- h) cama fina i peu petit i bonic.

6. (pàg. 98)

- 1. el cap
- 2. els cabells
- 3. el front
- 4. el nas
- 5. la cara
- 6. les celles
- 7. les pestanyes
- 8. els ulls
- 9. els pòmuls
- 10. la boca
- 11. els llavis
- 12. la dentadura
- 13. la barbeta
- 14. les orelles
- 15. el crani
- 16. el maxil·lar
- 17. la piga
- 18. les mans
- 19. els dits
- 20. els peus
- 21. les cames
- 22. l'estómac
- 23. el cor

7. (pàg. 99)

Identificació de exemples de recursos descriptius en el text treballat.

- a. dos sèries d'adjectius per a descriure's el front: espaiós, enorme, fugitiu... [línia 9] i normal, dret i vertical [línia 11]
- b. una metàfora per a indicar com té els ulls de petits i tancats: [una escletxa de guardiola, línia 35]
- c. una comparació per a indicar com era dur els cabells a la parisienne i una altra per a explicar com no li agradaria tenir la mà: [com un raspall, a la línia 62] i [mà botida com els carnisers, línia 68]
- d. un situacional per a indicar on té el nas en relació amb el front i un altre per a assenyalar on són els ulls en relació amb les celles i les pestanyes: [tot baixant, línia 14 i sota, línia 33]

RECERCA I EXPRESSIÓ

8. (pàg. 99)

Activitats finals de síntesi. Globalitzen el treball del bloc de LITERATURA. Seguiu les indicacions del llibre del discent. Aproveiteu les produccions per a jugar a «Qui és qui?».

IV. LES PERSONES I LES LLENGÜES (pàgs. 100-101)

LA VARIACIÓ (3): LA VARIACIÓ SOCIAL. ELS ARGOTS

En aquest apartat presentem tres textos que mostren la diversitat lingüística en funció de la variació social: els argots professionals.

1. (pàg. 100)

Us suggerim:

- a) Llegir els textos de viva veu (o a més a més), convé que els alumnes els dramatitzen.
- b) Enregistrar converses corresponents a exemples dels tres argots que apareixen en la unitat per fer una anàlisi de les expressions i del lèxic característic:
  - *Argot de la delinqüència*: una escena d'una pel·lícula de gènere negre.
  - *Argot dels estudiants*: una conversa entre companys del centre.
  - *Argot de la política*: una intervenció d'algun polític en qualsevol telenotícies o en algun altre programa especialitzat de ràdio, o de la xarxa.
- c) A partir dels textos enregistrats anteriors i dels que apareixen al llibre, podem demanar que els alumnes elaborin, individualment o en grup, un discurs polític sobre un tema determinat (punts bàsics d'un programa electoral, defensa d'un projecte urbanístic, defensa o crítica d'un nou sistema educatiu, propostes de millora per als espais d'oci de la ciutat, etc.).

2. (pàg. 101)

L'argot de la delinqüència: *la bòfia, el colp, ha cantat, ensabonar el col·lega, un bon element, no ens deixarà penjats, està enganxat al cavall, escampar la boira, tanquen l'aixeta.*

L'argot dels estudiants: *ostris, em pengen les mates, t'ho penques, t'ixen superbé, tia, no me la jugue, vacances guais, tens un coco, no en pape una, tant de rotllo, em mola més, i tota la pesca.*

L'argot de la política: *paquet de mesures, paràmetres afavoridors, frases llargues, expressió de poques idees diferents, paraules buides de significat, ús del plural majestàtic.*

3. (pàg. 101)

Resposta oberta. Us suggerim com a exemple:

SITUACIÓ A:

- Escolta, la policia no sap res del robatori.
- Home, trobe que no; si no ens ha delatat el nostre company...
- Així i tot haurem de subornar el teu amic de la comissaria.
- No patisques. És una bona persona: no ens trairà (o delatarà). A més, com que és drogaaddicte (o addicte a l'heroïna) no pot fugir (o escapar-se'n). Té molta por que deixem de facilitar-li la droga.

SITUACIÓ B:

- Quin patiment! No tinc ganes que em suspenguin les matemàtiques.

- Home, tu estudies molt (o t'hi esforces molt): fas tots els problemes i sempre t'ixen els resultats bé.
- Sí, dona; enguany no m'arrisque com l'any passat: vull tenir unes vacances molt bones.
- Ja, ja. És que tens un cap (o un talent) per als nombres...! En canvi jo: no entenc res amb tanta equació i tanta teoria. M'agrada més la història, la literatura i tota la resta.

SITUACIÓ C:

Buscarem la manera més adequada de reduir la desocupació. Sempre hem buscat millorar les condicions laborals de la classe treballadora.

4. (pàg. 101)

- En la situació A són lladres; en la B, estudiants i en la C, un polític.
- En les dues primeres situacions sí, en l'altra no.
- D'un robatori/ De l'examen de matemàtiques/ De la reducció de la desocupació.

V. CONEGUEM LA LLENGUA (pàgs. 102-110)

Dediquem aquest apartat a l'estudi del vocabulari relacionat amb les parts del cos (frases fetes i malalties). En aquesta unitat analitzem les classes d'oracions predicatives i encetem l'estudi i l'aplicació dels complements verbals amb el complement directe (del qual també tractem la pronominalització). En ortografia i fonètica, treballem el vocalisme tònic (la distinció entre vocals obertes i tancades) i continuem amb la sistematització de l'ús dels signes de puntuació, ací sobre el parèntesi i el guió.

LÈXIC

LES PARTS DEL COS I LA ROBA

1. (pàg. 102)

Solucions:

- el peu i 13. el podòleg
- el pit i 14. el sostenidor
- les cames i 5. els bíceps
- les ungles i 4. la manicura
- el canell esquerre i 16. el rellotge
- l'esquena i 2. l'espatlera
- els cabells i 6. l'eixugador
- la pell i 1. una crema hidratant
- l'aixella i 7. el desodorant
- la panxa i 8. la faixa
- el turmell i 15. l'esquinç
- el dit anular i 9. l'anell
- el coll i 10. el mocador
- les galtes i 12. els coloretts
- les orelles i 11. les arracades
- el dit menovell o gorrinxet i 17. el guant

2. (pàg. 102)

- a) Les mans i els peus
- b) Els genolls
- c) La boca
- d) Els peus
- e) L'esquena (o el muscle)
- f) La boca
- g) Les mans i els ulls
- h) Les dents i els queixals

3. (pàg. 102)

- 1. Tinc mal de gola i g. Refredat o constipat i a. Bronquitis
- 2. Em fa mal el cap i b. Migranya
- 3. Tinc calfreds i g. Refredat o constipat
- 4. No tinc fam i c. Empatx o enfit
- 5. Tinc els ulls plorosos i irritats i d. Mussol
- 6. No puc girar el coll i f. Torticoli
- 7. El turmell s'infla per moments i e. Esquinç

4. (pàg. 103)

L'activitat presenta un camp lèxic molt lligat a la manera de ser de cadascú: la roba i els complements. A més de respondre les qüestions, aprofitarem per a proposar un debat sobre la moda i les últimes tendències, el consumisme, els grans magatzems, les tribus urbanes, etc.

- a) Els calcetins o mitjons, una bufanda, els guants, l'abric, la caçadora de cuir, les botes.
- b) El xandall, les sabatilles o espadenyes, els calcetins o mitjons.
- c) Les calces o mitges, uns pantalons de pinces, les arracades, l'anell, el barret o capell, les sabates de taló, la camisa, el fermall, la polsera, la caçadora de cuir, la corretja, les botes.
- d) La camisa, el mocador.
- e) Els llençols.
- f) Resposta oberta.

L'ANTONÍMIA**5. (pàg. 104)**

- 1. dret i f. esquerre; 2. prim i c. gros; 3. molt i e. poc; 4. lluny i a. prop; 5. dalt i d. baix; 6. damunt i b. davall.

6. (pàg. 104)

1. calorós/ -osa i fredolí/ -ina; 2. estalviador/-a i balafiador/-a; 3. inconstant i tenaç; 4. introvertit/-ida i obert/-a; 5. optimista i pessimista; 6. prudent i arriscat/ -ada; 7. seriós/ -osa i alegre.

7. (pàg. 104)

Alçar-se o llevar-se i gitar-se; augmentar i minvar; buidar i omplir; cobrar i pagar; comprar i vendre; despullar i vestir; donar i rebre; eixir o sortir i entrar; ficar i traure.

MORFOLOGIA I SINTAXI

L'ORACIÓ (4): LES CLASSES D'ORACIONS PREDICATIVES

8. (pàg. 105)

Distinció entre oracions actives i passives.

Oracions actives: a) i c); oracions passives: b) i d).

9. (pàg. 105)

Identificació del SN subjecte de les oracions actives i passives.

- a) Els alumnes de segon
- b) La manifestació (subjecte pacient)
- c) El meu oncle
- d) El malalt (subjecte pacient)

10. (pàg. 105)

Modificació de la veu de les oracions.

- a) La representació teatral va ser vista pels alumnes de segon.
- b) La governadora civil va autoritzar la manifestació.
- c) La novel·la de misteri que ens han recomanat ha estat escrita pel meu oncle.
- d) La metgessa ha atés el malalt.

11. (pàg. 105)

Distinció entre oracions transitives i intransitives.

Oracions transitives: b), c) i d); oracions intransitives: a) i e).

ORTOGRAFIA I FONÈTICA

12. (pàg. 106)

Distinció entre oracions reflexives i recíproques.

Oracions reflexives: b) i e); oracions recíproques: a), c) i d).

ELS COMPLEMENTES VERBALS (1): EL COMPLEMENT DIRECTE

13. (pàg. 106)

Identificació del complement directe.

- a) CD: truita de creïlles (1a prova: què vaig fer?; 2a prova: La truita de creïlles va estar feta anit per mi; 3a prova: Anit en vaig fer).
- b) No té CD.
- c) CD: un poema d'Ausiàs March (1a prova: què hem comentat?; 2a prova: Un poema d'Ausiàs March ha estat comentat per nosaltres; 3a prova: N'hem comentat un).
- d) No té CD.
- e) CD: l'entrepà (1a prova: què he dut hui?; 2a prova: L'entrepà no ha estat dut hui per mi; 3a prova: Hui no l'he dut).

14. (pàg. 107)

Ús de la preposició a i identificació del CD.

- a) porta la preposició a: la seua germana xicoteta és, ací, un CI del verb canta.
- b) no du la preposició a: la seua germana xicoteta és, ací, un CD del verb adorm.
- c) no du la preposició a: la gata és un CD del verb acarona.
- d) porta la preposició a: ella és un CD del verb mirava (en aquest cas es tracta d'un cas particular: el CD és un pronom personal i per això porta la preposició a).
- e) no du la preposició a: Xènia és el CD del verb hem vist.

15. (pàg. 107)

Ús del complement directe.

Activitat de resposta oberta. Oferim a continuació una solució possible.

- a) uns amics; b) la tardor; c) les pomes al forn; d) Miquel.

ELS PRONOMS FEBLES (2): ELS PRONOMS FEBLES DE COMPLEMENT DIRECTE**16. (pàg. 107)**

Definicions dels tipus de pronom feble de tercera persona en funció complement directe.

- A. El pronom el (la, l', els, les, 'l, 'ls, -lo, -la, -los, -les) substitueix un CD determinat (és a dir: l'article determinat; els demostratius aquest, aquell, etc.; els possessius el meu, la meua; un nom propi).
- B. El pronom en (n', 'n, -ne) substitueix un CD quantificat cat-indefinit o indeterminat (és a dir: els numerals un, dos, tres...; els indefinits un, algun, molts...; l'absència de determinant).
- C. El pronom ho (-ho) substitueix un CD neutre o una oració subordinada equivalent a un demostratiu neutre (això, açò, allò).

17. (pàg. 108)

Identificació del complement directe determinat i ús del pronom feble corresponent.

- a) el gos: l'he vist
- b) una brusa vermella: la vaig deixar; no vaig tornar a traure-la
- c) la roda: La unflaré
- d) el rellotge submergible: l'havia perdut
- e) el gelat: llanceu-lo
- f) aquells llibres: Acosta'ls
- g) els apunts: Els he deixats
- h) les llibretes: pensa arreplegar-les
- i) els diccionaris: Deixeu-los

18. (pàg. 108)

Identificació del complement directe indeterminat, quantificat o indefinit i ús del pronom feble corresponent.

- a) diners: n'he dut
- b) revistes de motos: porteu-ne
- c) cinc germanes: en té sis
- d) alguna assignatura: no n'he suspés cap
- e) gossos: en tinc dos

19. (pàg. 109)

Identificació del complement directe neutre i ús del pronom feble corresponent.

- a) això: ho he deixat
- b) allò: ho tinc
- c) el que et vaig demanar l'altre dia...: vull portar-ho
- d) això: porteu-ho

ORTOGRAFIA I FONÈTICA

EL VOCALISME: VOCALS OBERTES I VOCALS TANCADDES

20. (pàg. 109)

Repàs de la pronúncia i l'escriptura de la vocal e.

- a) Sonen com perla: serra, sèrie, perd, cel, època, guerra, histèria, gel, mel; sonen com tenda: antena, menja, dent, fred, flames, també, església, gemec, vent, més, llest, pera, pena, sense, apegar, serp, gener.
- b) Greu: sèrie, època, histèria.
- c) Agut: també, església, més, Dènia.

21. (pàg. 110)

Repàs de la pronúncia i l'escriptura de la vocal o en posició tònica.

- a) Sonen com hora: caragol, glòria, taronja, còmode, costa, tònica, porta, horta, dona, rosa, mòdul, còpia. Sonen com poma: estació, dotze, lleó, fosca, boca, guió, avió.
- b) Greu: glòria, còmode, tònica, mòdul, còpia.
- c) Agut: estació, lleó, guió, avió.

ELS SIGNES DE PUNTUACIÓ (3): EL PARÈNTESI I EL GUIÓ

22. (pàg. 110)

Ús dels parèntesis.

- a) Vicent Andrés Estellés Burjassot (1924-1993) és conegut, sobretot, per l'obra poètica.
- b) Els canals de RTVV (C9 i Punt 2) busquen presentadors per a programes infantils.
- c) L'última guerra espanyola (1936-1939) tingué un milió de morts.
- d) Els instituts de Sueca (la Ribera Baixa) han convocat un premi literari.

23. (pàg. 110)

Ús dels guions.

- a) –Bon dia! –va saludar molt atentament el jove.
- b) –Bon dia tinga vosté! –respongué la venedora de flors.
- c) –Em pot fer un ramell de flors variades? –va demanar amb timidesa.
- d) –És clar que sí! –digué la venedora amb un somriure.

24. (pàg. 110)

Seguiu les indicacions del llibre de l'aprenent.

VI. TALLER DIGITAL (pàg. 111)

A la part general d'aquesta guia didàctica expliquem en detall les característiques de les activitats plantejades al llibre i, per tant, en aquesta unitat. Ací, de manera esquemàtica, indiquem les qüestions més importants de tenir en compte en cada activitat d'aquesta unitat:

Activitat 1. Un autoretrat digital

- A la unitat 4 proposem a l'alumnat que faça un autoretrat. En aquesta activitat, indiquem propostes concretes per tal que l'alumne trie un personatge i faça el seu autoretrat.
- Proposem una sèrie de personatges, dels quals l'alumne en tria un. Segons el que trie, el portem a una selecció de webs amb informació sobre aqueix personatge.
- Per altra banda, a l'alumne se li plantegen diverses formes d'exposar l'autoretrat: avatar, audioblog, youtuber, mural i presentació de diapositives.
- Per a cada cas, s'indica l'aplicació web a utilitzar (en el cas de ser avatar o audioblog) o bé una plantilla per a fer el mural o la presentació de diapositives.

Activitat 2. Cacera del tresor «La moda digital»

- En aquesta activitat l'alumne ha de seguir les indicacions que es donen a cada part de la Cacera del tresor (introducció, preguntes, la gran pregunta) utilitzant recursos d'Internet. Aquests ens portaran a webs sobre moda.
- Les preguntes que es fan no són perquè les responga directament l'alumnat, sinó perquè li servisquen de guia per anar perfilant la resposta a la gran pregunta. Aquesta és una pregunta que, per respondre-la, l'alumnat ha de reflexionar amb tota la informació que se li ha donat i ha trobat abans. El resultat d'aquesta gran pregunta, doncs, no és única sinó que està més aviat vinculada amb l'opinió de l'alumnat. Es valorarà, per tant, la capacitat d'argumentar i expressar la resposta.
- Producte resultant: un document (tipus Writer, Word) que conté la resposta de la gran pregunta. Donem a l'alumnat una plantilla-guia que ha de completar.

Activitat 3: Test final

- Hem creat un test amb una bateria de preguntes tancades (tres opcions de resposta) per preguntar a l'alumnat qüestions sobre els continguts de tots els apartats de la unitat.
- Es fa aquest test perquè servisca de recurs d'avaluació al professor. Són 15 preguntes sobre les qüestions més importants de la unitat.
- Les solucions de les respostes apareixen a la plataforma i sols les pot veure el professor.

VII. RESUM (pàg. 112)

Llegir els resums dels diferents apartats.

Escriure en un quadern a part les definicions que hi apareguen.

Fer un esquema de tots els conceptes i continguts treballats per a dur-lo al *portafoli*.

Buscar imatges al·lusives relacionades amb el significat dels mots pertinents.

Aprofitar les activitats del taller digital per a fer la portada de la unitat del seu quadern d'activitats.

VIII. COMPROVACIÓ (pàg. 113)

1. La resposta ens permet avaluar fins a quin punt l'alumnat domina la tècnica del retrat (estructura, lèxic, grau d'objectivitat, etc.).
2. Cf. la informació i les activitats de la pàg. 95 del llibre de l'aprenent.
3. L'argot és la manera característica en què se solen expressar els diversos grups socials, professionals o generacionals. Un parlant que no forma part d'un d'aquests grups pot tenir dificultats d'entendre l'argot que fan servir.
4. Resposta oberta; suggerim com a exemple:
  - a) Si no estudies més, et suspendran les matemàtiques.
  - b) La policia el va agafar robant al banc.
  - c) El govern vol ajudar els jóvens a trobar faena.
5. Cf. les parts del cos de l'apartat CONEGUEM LA LLENGUA (pàg. 102).
6. Solucions: *balafiador/ estalviador*; *llest/ babau*; *tenaç/ inconstant*; *calorós/ fredolí*.
7. La construcció de la veu passiva.
  - a) La casa va ser construïda pels obrers en dos mesos.
  - b) La ràdio és escoltada per molta gent a les nits.
  - c) Tot el pa ha estat venut per la fornera.
8. Identificació del tipus d'oració predicativa.
  - a) transitiva
  - b) reflexiva
  - c) recíproca
9. Identificació del CD.
  - a) les teues germanes
  - b) informació
  - c) un nou
10. Ús del pronoms febles CD.
  - a) els he vists
  - b) en fa; n'ha fet
  - c) ho he fet
11. Distinció entre la vocal tònica e oberta i e tancada.
e oberta: *estels, mel, pèl*; e tancada: *dent, fred, fresc, sec, febrer, després*.
12. Distinció entre la vocal tònica o oberta i o tancada.
o oberta: *inclòs, dòcil, bona, roca, got*; o tancada: *agost, bessó, bossa, feroç, colze, presó*.

13. Ús dels parèntesis i els guions.

- a) Vam visitar Morella i Forcall (els Ports).
- b) On anirem a la vesprada? –digué Maria Empar.
- c) Ens esperen a la porta de l'institut –respongué Vicent Miquel.
- d) Joan Fuster –escriptor valencià– va escriure *Nosaltres els valencians* o Joan Fuster (escriptor valencià) va escriure *Nosaltres els valencians*.

